

Zemědělci protestují proti nové vládě

To, v co jen málokdo věřil, se stalo minulý týden skutečností. Více než roční práci zástupců všech zainteresovaných organizací na kompromisním Strategickém plánu SZP nová vláda shodila bez zardění za několik málo dnů se stolu a rozhodla se ho bez konzultací s těmi, kterých se to týká, přepracovat.

Účastníci tiskové konference, na které vyjádřili nespokojenost s přístupem nové vlády zejména k Strategickému plánu SZP v budoucím období.

To se samozřejmě nelíbí většině stavovských a profesních zemědělských organizací, zejména Agrární komory ČR a Zemědělskému svazu ČR, které sdružují zemědělské podniky obhospodařující více než 60 procent zemědělské půdy, tedy více než 1,6 milionu hektarů. Komora má téměř 3000 členů, kteří se na produkci zemědělských komodit u nás podílejí přibližně z 80 procent. Z celkového počtu členů je zhruba 1200 soukromě hospodařících rolníků a zbytek tvoří zemědělské organizace.

Na minulý týden svolaly společně zasedání svých představenstev, na kterém jejich zástupci projednali kroky pro společný postup. Výsledkem byl mj. dopis předsedovi vlády ČR, který podepsali navíc rovněž představitelé například Potravinářské komory ČR, řady chovatelských a pěstitelských svazů, ale také lesnických organizací. Následující den se potom uskutečnilo jednání s ministrem zemědělství, které ovšem nevedlo ke zdárnému konci. Proto se zemědělci rozhodli, že na úterý 11. ledna v podvečer zorganizují před budovou úřadu české vlády demonstraci, aby vyjádřili svou nespokojenost s kroky nové exekutivy.

Nelegální postup

Na tiskové konferenci, která následovala po jednání představenstev, zástupci těchto organizací in-



formovali, že vyžívají vládu, aby je přizvala k jednáním o plánovaných změnách. Nová vládní koalice mluví o zásadním přepracování Strategického plánu SZP, na které má čas pouhých několik dnů do poloviny ledna, aby dokument stihla poslat ke schválení Evropské komisi. Nejzazší termín je konec měsíce. »Strategický plán, který schválila předešlá vláda, vnímáme jako kompromis mezi požadavky všech oprávněných stran, ze svých požadavků musel slevit každý včetně Agrární komory ČR, která zastupuje většinu českých pěstitelů a chovatelů,« řekl prezident AK ČR Jan Doležal.

»Jakékoli změny Strategického plánu SZP povedou podle nás k vychýlení zmíněné rovnováhy. Požadavky na zemědělskou praxi se neustále zvyšují a příští Společná zemědělská politika a cíle Zelené dohody pro Evropu toho po zemědělci budou chtít do budoucna více za méně peněz,« dodal Jan Doležal. Pokud změny, jako je například tzv. zastropování plateb, tedy maximální hodnota dotace na jednu farmu, či třicetiprocentní na rozdíl do původní desetiprocentní redistribuce přímých plateb, projdou, Agrární komora plánuje i ústavní žalobu kvůli způsobu projednávání.

Nespokojenost se stupňuje

»Nespokojenost členů se situací se stupňuje. V případě, že připravovaná demonstrace nepřinese výsledky, někteří mluví i o tom, že vyjedou s traktory do ulic. Zásadní změny Strategického plánu SZP tak mohou být spouštěčem protestních akcí napříč republikou,« dodal prezident J. Doležal. Oslabení ekonomické udržitelnosti dobré zemědělské praxe v České republice zvýší podle komory míru nejistoty ohledně budoucnosti českého zemědělství, kterou nyní zažíváme. Na to mohou doplatit i zákazníci, kteří pak na pultech obchodů budou nacházet stále méně domácích potravin.

Její přístup podle zemědělců výrazně poškodí hlavně chovatele hospodářských zvířat.



Zvýšení dovozů potravin povede k cenové nestabilitě potravin a potenciálnímu zdražování, jak to ostatně už vidíme nyní, kdy rostou ceny řady potravin, zejména s ohledem na zvyšování cen energií a dalších nákladů.

Podpora malých už nyní

Podle zástupců obou organizací není pravda, že by dosavadní politiky nepřála malým podnikům, jak tvrdí zejména zástupci Asociace soukromého zemědělství. Také nový ministr zemědělství Zdeněk Nekula při svém uvedení do funkce řekl, že dotační kvádlo se v posledních letech vychýlilo k velkým podnikům, a nyní se musí vrátit do rovnovážné polohy. Martin Pýcha, předseda Zemědělského svazu ČR, to kritizoval, ministr se podle něj snaží rozdělovat zemědělskou veřejnost. Už podle dosud platných pravidel jsou podle něj menší zemědělci ve srovnání se středními a velkými zvýhodněni, o čemž svědčí narůstání výměr podniků do 500 hektarů a zvyšující se počet především nejmenších žadatelů o dotace. A to na úkor hlavně středních a větších zemědělských podniků. Jak sdělil, už při deseti-procentním podílu platby na první hektary získají nejmenší zemědělci dvojnásobnou sazbu přímých plateb, která kompenzuje jejich sociální potřebnost. Pochopili to i například Němci, kteří plánují tento podíl ve výši 12 procent, přičemž u našich sousedů malé podniky na celkové výrobě potravin participují mnohem vyšším dílem než je tomu v Česku.

»Vyšší podíl těchto plateb povede k výrazné nerovnováze, to vše bez účasti většiny českých zemědělců, kteří zajišťují výživu tohoto národa,« zdůraznil předseda.



»Koaliční návrhy na zvýšení míry redistribuce a zastropování přímých plateb považujeme proto za diskriminační a poškozující především drobné vlastníky, kteří se rozhodli nevýhodným podnikům čelit sdružením majetku a za neúměrné zvýhodnění minoritní části zemědělců bez jakýchkoli požadavků na plnění ekologických či produkčních požadavků společnosti,« poznamenal M. Pýcha. Za zásadní považují zmíněné hlavně minimální udržení navržené míry kofinancování Programu rozvoje venkova ve výši 65 procent, kterou obsahuje již schválený Strategický plán SZP.

Ohrožená hlavně živočišná výroba

Nové vedení ministerstva se podle viceprezidenta AK ČR Leoše Říhy, který je zároveň ředitelem spo-

lečnosti KLAS Nekoř, a.s., se zemědělci o praktických otázkách nebaví. Nestátní komory, včetně Potravinářské, dostaly pouze možnost vyjádřit se k návrhu programového prohlášení vlády. Ten jim úřady zaslaly 29. prosince ve 14.00 hodin s možností vyjádřit se do konce roku. Příliš vysokou platbou ohrozí podle Říhy ministerstvo paradoxně malé a střední podniky, a to proto, že vlastníci půdy zvýší pachtovné či nájemné, což dostane producenty do problémů. Dotkne se to především živočišné výroby, která je z velké části dotována z prostředků, které zemědělci dostávají za přímé platby na jednotku plochy. Vzhledem k tomu se zvýší závislost na dovozech a klesne poptávanost soběstačnosti ČR, hrozí podle něj potravinová chudoba. »Chcete mít za rok čtvrtku másla za 80 nebo 90 Kč? Nám se taky nezdálo, že energie může být tak drahá, jako je tomu nyní,« dodal

s odkazem na současnou energetickou krizi. Diskuse o novém zemědělském plánu byla podle zástupců komor a svazu dlouhodobá a otevřená, pracovní skupiny zasedaly skoro rok a půl. Bylo v nich podle viceprezidenta Agrární komory ČR Václava Hlaváčka až 180 lidí včetně zástupců ekologických organizací. »Žádná nevládní organizace neuspěla stoprocentně se svými požadavky a komora není výjimkou. Kompromis, který předložilo ministerstvo zemědělství za bývalého vedení Miroslava Tomana, měl být teď odeslán beze změn,« dodal. Zástupce zemědělců na tiskové konferenci podpořila i prezidentka Potravinářské komory ČR Dana Večeřová, když řekla, že kvůli historickému vývoji máme největší průměrnou velikost farem v Evropě. »Není však pravdou, že velký zemědělec je špatný zemědělec. Ano, Green Deal na ně bude klást daleko větší požadavky než dnes a bude na nich, jak se s tím vyrovnají. Je krásné mít regionální potraviny z malých farem, ale je třeba zajistit zásobování pro 10 milionů obyvatel v celém Česku. A to bez širokého portfolia zemědělských podniků neuděláme,« vyzdvihla.

Ještě dodejme, že své negativní stanovisko k přístupu ministerstva zemědělství vyjádřilo i tiskové zpravě také Hnutí Duha, podle kterého je postup úřadu překotný. Tato organizace navíc tvrdí, že také její zástupci nebyli přizváni k jednání o případných změnách ve Strategickém plánu SZP.

Text a foto Zdeněk MAKVIČKA

Snímek z demonstrace zemědělců z roku 2009. České příjeli podpořit i kolegové z dalších zemí unie. Foto Zuzana Fialová

Chov prasat trpí zvláště dumpingovými dovozy levného masa z několika zemí unie.